

Majandus- ja taristuministri 20. märtsi 2015. a määruse nr 23 „Korterelamute rekonstrueerimise toetuse andmise tingimused“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Majandus- ja taristuministri 20. märtsi 2015. a määruse nr 23 „Korterelamute rekonstrueerimise toetuse andmise tingimused“ muutmise eesmärk on lahendada selle rakendamise käigus esile kerkinud probleemid, mis seonduvad abikõlblikkuse perioodi kulgema hakkamisega, kohustuste võtmise lubatavusega enne toetuse taotluse esitamist, gaasiseadmetega korterelamute ventilatsiooninõuete osas täiendava nõude (gaasipaigaldise auditi esitamine maksetaotlusega) kehtestamisega ning sellega seonduvalt gaasipaigaldise auditi läbiviimise kohustuse kehtestamisega.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi välisvahendite osakonna ekspert Gerly Lootus (tel: 625 6467, e-post gerly.lootus@mkm.ee) ja Sihtasutuse KredEx eluaseme ja energiatõhususe divisjoni juht Triin Reinsalu (tel: 667 4100, e-post: triin.reinsalu@kredex.ee). Eelnõu juriidilise ekspertiisi on teostanud õigusosakonna õigusnõunik Katrin Andre (tel: 639 7641, e-post: katrin.andre@mkm.ee) ja keeleteoimetuse Kristiane Liivoja (tel: 625 6370, e-post: kristiane.liivoja@mkm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kuuest punktist, millest viimane on rakendussäte.

Punktiga 1 muudetakse määruse § 9 lõiget 3, jättes välja viite § 12 lõikes 2 sätestatud kuludele. Viite tekstist välja jätmine on tingitud määruse § 12 lõike 2 muutmisest, sest kehtiva sõnastuse järgi on tehnilise konsultandiga sõlmitud lepingust tulenev kulu, rekonstrueerimistöde ehitusprojektide koostamise kulu ja energiaauditi koostamise kulu abikõlblik enne abikõlblikkuse perioodi algust. Määruse § 12 lõike 2 kohaselt algab abikõlblikkuse periood taotluse esitamisest rakendusüksusele (Sihtasutus KredEx, edaspidi *KredEx*), mis ei ole aga õige, sest abikõlblikud kulud peavad olema tekkinud abikõlblikkuse perioodil.

Punktiga 2 muudetakse määruse § 12 lõiget 2. Paragrahvi 12 lõikes 2 sätestatakse, et projekti abikõlblikkuse periood algab 1. jaanuaril 2014. a ning lõpeb mitte hiljem kui 24 kuu möödumisel taotluse esitamisest KredExile. Kehtiva määruse kohaselt algab projekti abikõlblikkuse periood taotluse KredExile esitamise kuupäevast. Kuna määruse § 18 lõike 3 punktide 9 ja 10 kohaselt tuleb koos taotlusega esitada korterelamu energiaaudit ning korterelamu rekonstrueerimiseks vajalikud ehitusprojektid, tuleb need koostada enne taotluse esitamist ning nende koostamise kulud hüvitatakse. Määruse § 10 lõige 1 kohustab juhul, kui taotletakse toetust osakaaluga 25% või 40% abikõlblikes kuludes, sõlmima lepingu tehnilise konsultandiga või ettevõtjaga, kelle kaudu osutab tehniline konsultant teenust. Seega on vajalik, et abikõlblikkuse periood algaks enne taotluse esitamist, sest vastasel juhul ei ole võimalik tehnilise konsultandi teenuste kasutamise, energiaauditi ja ehitusprojektide koostamise kulusid toetusest hüvitada. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 65 kohaselt on kulud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saamiseks kõlblikud juhul, kui need on tekkinud toetuse saajal ja tasutud kõige varasemalt 1. jaanuaril 2014. a. Seega on regulatsioon nimetatud sättega kooskõlas.

Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS*) § 2 punkti 6 kohaselt on abikõlblikkuse periood toetuse andmise tingimusi kehtestavas määruses kindlaks määratud ajavahemik, mis jääb ajavahemikku 2014. aasta 1. jaanuarist kuni 2023. aasta 31. detsembrini. Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ § 2 lõike 1 kohaselt on kulu abikõlblik, kui see tekib abikõlblikkuse perioodil.

Muudatusest tulenevalt on kõikidel projektidel sama abikõlblikkuse perioodi alguskuupäev. Ülejäänud toetatavaid tegevusi võib ellu viia ainult pärast KredExile toetuse taotluse esitamist, kuid struktuuritoetuste registrisse SFOS ei ole võimalik ühe projekti osas erinevaid abikõlblikkuse kuupäevi sisestada.

Projekti abikõlblikkuse lõppemise kuupäeva arvutab ja sisestab SFOSi KredEx. Kuna määrus ei sätesta, millise ajavahemiku jooksul tehnilise konsultandi teenuse, energiaauditi või ehitusprojektide kulu tegemist tuleb taotlus esitada, ei teki toetuse saajatel hiljem probleemi, et osa määruse kohaselt hüvitamisele kuuluvatest kuludest on mitteabikõlblikud, sest need on tekkinud väljaspool abikõlblikkuse perioodi.

Punktiga 3 tunnistatakse kehtetuks § 12 lõige 4. Kuna määruse § 12 lõikes 2 sätestatakse, et projekti abikõlblikkuse periood lõpeb mitte hiljem kui 24 kuu möödumisel taotluse esitamisest KredExile, puudub § 12 lõike 4 järele vajadus, sest see dubleerib § 12 lõike 2 sõnastust.

Punktiga 4 tunnistatakse kehtetuks § 14 lõike 1 punkt 3 ja lõige 2, sest § 14 regulatsiooniga hõlmatud korterelamutes tehtavad ventilatsioonitööd peavad vastama määruse §-s 13 sätestatud nõuetele. Praktikas tekkis tõlgendamisel probleem, sest § 14 regulatsiooniga hõlmatud korterelamute osas leidsid toetuse saajad, et neile kehtib ainult §-s 14 sätestatud erand.

Punktiga 5 muudetakse § 27 lõiget 4 ning kehtestatakse nõue, mille kohaselt tuleb toetuse saajal korteris asuva gaasiseadme olemasolul koos maksetaotlusega esitada ka gaasipaigaldise audit. Auditi esitamise kohustus on ka siis, kui gaasiseade on elamu vähemalt ühes korteris. Auditi olemasolu on vajalik korterelamu kasutamise ohutuse tagamiseks. Kortere lamutes on sageli teostatud gaasipaigaldisega seotud omavolilisi ümberehitustöid ja ilma täiendava tehnilise kontrollita ei ole võimalik gaasiseadmete ohutust tagada. Välja jäetakse senises tekstis sisaldunud lauseosa „standardis EVS-EN 12599:2012 toodud metoodikale tuginev“, sest üldjuhul ei või õigusaktiga standardit kohustuslikuks muuta ning praegusel juhul puudub selleks möödapääsmatu vajadus. Mõõtmisi teostavad pädevad isikud, kes lähtuvad asjakohasest metoodikast.

Punkt 6 sisaldab rakendussätet, mille kohaselt rakendatakse § 9 lõiget 3 ja § 12 lõiget 2 tagasiulatuvalt määruse jõustumisest 2015. aasta 27. märtsist. Nimetatu on vajalik, sest tagamaks kõikide toetatavate kulude abikõlblikkus, on KredEx sisestanud SFOSi projektide alguskuupäevaks 1. jaanuari 2014. a.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käesoleva eelnõu aluseks on perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seadus ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused, mis omakorda on kooskõlas Euroopa Liidu

õigusega: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide – Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi – kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006.

4. Määruse mõjud

Määruse muudatused projekti abikõlblikkuse perioodi alguskuupäeva osas tagavad, et kõik määruse alusel toetatavad tegevused on abikõlblikud, st kulud saavad tekkida abikõlblikkuse perioodil. Koos maksetaotlusega esitamisele kuuluv gaasipaigaldise audit tagab, et korterelamu kasutamine on ohutu. Määruse mõju horisontaalsetele teemadele on kajastatud 27.03.2015. a jõustunud määruse seletuskirjas ning horisontaalsetes teemades muudatusi ei ole.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa täiendavaid rahalisi kulusid ega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, määruse § 9 lõiget 3 ja § 12 lõiget 2 kohaldatakse tagasiulatuvalt muudetava määruse jõustumisest 2015. aasta 27. märtsil.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati ministriumidele kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS vahendusel. Enamik ministriumeid kooskõlastas eelnõu vaikimisi, Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Kultuuriministeerium tegi ettepaneku täiendada määruse § 8. Märkust ning sellega mitteamvestamist on selgitatud seletuskirja lisa.

Urve Palo
ettevõtlus- ja infotehnoloogiainminister

Kooskõlastamisel esitatud märkustega arvestamise tabel

Kultuuriministeerium	
<p>Palume lisada § 8 toetatavate tegevuste loendisse „muinsuskaitse eritingimuste koostamine ja selleks vajalikud uuringud“. Nimetatu on oluline sellepärast, et kui korterelamu on mälestis või asub muinsuskaitsealal, siis oleks abikõlblikud ka muinsuskaitse eritingimuste koostamine ja selleks vajalike uuringute kulud.</p>	<p>Mittearvestatud:</p> <p>Ettepaneku arvestamine ei ole põhjendatud, sest ettepanek on seotud maja eripäraga, aga mitte energiatõhususega. Eelnõu on välja töötatud ja toetust antakse elamute energiatõhusa(ma)ks muutmise eesmärgil. Nimetatud meede on prioriteetse suuna „Energiatõhusus“ meetme „Energiatõhususe saavutamine elamumajanduses“ tegevus.</p>
Tehnilise Järelevalve Amet	
<p>Seletuskiri ei ava õhuvooluhulkade mõõdistamise protokollis mõtet - on seda vaja gaasiohutuse seisukohast või ventilatsiooni toimimise tõendamiseks. Vastavad pädevad mõõtjad on olemas, seega võiksid mõõtjad sellele vastata, mitte tugineda. Määruses viidatud standard ei sobi suitsukanalites tõmbe mõõtmiseks - ainult ventilatsiooni mõõtmiseks.</p>	<p>Arvestatud:</p> <p>27.03.2015. a jõustunud määruse seletuskirjas on õhuvooluhulkade mõõdistamisest räägitud, see on vajalik ventilatsiooni toimimiseks. Puudub vajadus eelnõu täiendada. Määruse § 27 lõikes 4 sisalduv viide standardile on välja jäetud.</p>